

Oponentský posudek bakalářské práce Laury PROCHÁZKOVÉ *Vyvrcholení klasicistní tragédie v díle Jeana Racina*

Přestože se v závěru svého posudku chystám předloženou bakalářskou práci doporučit k obhajobě (zejména pro odvahu, s níž se studentka pustila do takové „mission impossible“), nijak neskrývám své rozpaky nad tímto poněkud monstrózním textem. Těžko říci, čím začít, protože z hlediska struktury je v něm chybně nastaveno téměř všechno:

- *Vyvrcholení klasicistní tragédie v díle Jeana Racina* není téma na bakalářskou práci o rozsahu 40-60 normostran, nýbrž námět pro práci doktorskou čítající stránek stovky, ne-li tisíce. Pokud by název měl odpovídat obsahu, musela by v práci být podrobně rozebrána díla Racinových předchůdců (včetně dobových teorií) a pak i kompletní dílo samotného dramatika, aby z rozdílů vyplynulo, že Racine je skutečně „vyvrcholením“ nějakých dřívějších uměleckých tendencí. Zkrátka téma a název práce jsou zcela nevhodně stanoveny oproti možnému rozsahu.
- Pokud autorka chtěla srovnávat Racina například s Corneillem, mohla si u obou autorů vybrat nějaký konkrétní motiv nebo typ postavy a na základě jeho analýzy dospět k velmi zajímavým závěrům. (Úplně by stačilo srovnat např. Chimenu s Andromachou nebo Junii a krásně by se ukázaly obrovské rozdíly mezi oběma dramatiky.) Ve stávající práci se Corneille mihne na čtyřech stránkách ocitovaných z učebnic, takže není s čím textově srovnávat.
- U notoricky známých autorů Racinova typu skutečně není třeba rozvádět dobový politický kontext ani životopisná data. Toto vše bylo už dávno zpracováno v tisících jiných pracích. V úvodu by autorka měla objasnit pouze to, co je nezbytně nutné pro pochopení jejích následujících úvah a rozborů (např. Racinův jansenismus), a odstranit vše, o čem už pak nebude řeč (Edikt nantský, Richelieu, Colbert atd.). Čtenář akademické práce tento obecný kontext samozřejmě zná, takže mu ho není třeba připomínat, pokud s příslušnými údaji už autorka dále nebude pracovat.
- Není mi jasný výběr sekundární literatury. Celý úvod se opírá o všeobecnou příručku profesora Šrámka (nic proti ní!) mapující celé dějiny francouzské literatury a soustředěnou spíše na dvacáté století. Když uvážíme, že předloni byla na ÚRS obhájena výborná disertační práce *Konceptualizace mores v dramatickém básnictví. Studie o poetice francouzské tragédie v 17. století*, která je věnována přesně tomu, co Laura Procházková v úvodu popisuje (zrod klasicistní doktríny), je s podivem, že nevyužila spíše tohoto zdroje. Totéž platí i o dvou dalších dílech sekundární literatury. Proč právě Goldmann a Barthes? *Le Dieu caché* je sympatická, úctyhodná, leč šedesát let stará studie z aplikovaného marxismu a *Sur Racine* padesát let stará polemická provokace, k níž se současní racinovští badatelé příliš nehlásí.

Abych se vyjádřila jasněji, studentka se ve své práci samozřejmě může opírat o Goldmanna, Barthesa či kohokoli jiného. Jen by měla vysvětlit proč. Ve Francii dnes existuje rozsáhlá „Racine industry“ s velkými jmény typu Marc Fumaroli, Georges Forestier atd. Tak proč ta sázka na velmi archaické až marginální zdroje?

- Další z mnoha nepochopitelných záhad jsou například klíčová slova: „konflikt“, „vášeň“, „provinění“, „smrt“ a „volba“. (Klíčová slova slouží k lepší orientaci budoucích badatelů, kteří si v databázích UK budou chtít ověřit, zda před nimi někdo nezpracovával obdobné téma. Takže by se nabízelo „Jean Racine“, „klasicismus“, „francouzské divadlo“, případně „francouzská literatura“, „Lucien Goldmann“, „jansenismus“ nebo správně uvedené slovo „tragédie“. Při nejlepší vůli si nedokážu představit, že by někdo do vyhledávače zadával „provinění“ nebo „konflikt“. A pokud ano, práce Laury Procházkové by mu byla nabídnuta v sousedství právnických příruček či historicko-politologických studií o válečných konfliktech.) Obdobně bezmyšlenkovitě jsou bohužel nastaveny i další parametry celé studie.
- Práci by slušelo pečlivější formální zpracování. Chyby jsem tužkou vyznačila přímo do textu, protože by bylo velmi zdlouhavé vypisovat je tu konkrétně.

Celou studii nakonec zachraňuje rozbor tří Racinových her, v nichž Laura Procházková prokazuje, že se v textech orientuje, je schopna aplikovat na ně Goldmannova základní schémata (tragický hrdina, svět bez morální dimenze a mlčící Bůh) a přináší i řadu inteligentních postřehů, například o roli pohledu v genezi fatální a spalující vášně, která žene jednotlivé hrdiny do záhuby. (Zde dávám k úvaze, zda by nějaké téma typu « L'œil dans l'amour racinien » bývalo nestačilo na celou bakalářskou práci!)

Závěrem jen konstatuji, že strukturální rozpačitost předložené studie je velkou škodou. Studentka, tak jak ji znám z vlastních hodin, má evidentně na víc. V analytických pasážích prokazuje, že umí pracovat s texty, a kdyby z práce vyhodila úvodní učebnicové banality (zabírající dobrou polovinu studie) a soustředila se na samotné rozbory her, v nichž může říct něco skutečně svého a nového, výsledek by byl zcela jiný.

Co se týče navrženého hodnocení, ve stávající podobě si práce nezaslouží lepší než „dobře“. Pokud se během obhajoby prokáže, že špatné nastavení a technické zvládnutí tématu nebylo tak docela studentčinou vinou (šumy v komunikaci se školitelem), jsem ochotna uvažovat i o hodnocení „velmi dobře“.

V Praze dne 28. 5. 2015

Ph.D.

doc. PhDr. Eva Voldřichová Beránková,